

# SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

<b>Előfizetési árak:</b>		<b>Felelős szerkesztő:</b>	<b>Kiadó laptulajdonos:</b>	<b>Egyesszám ára 4 fillér.</b>
Helyben Negyedévre . . .	3 korona.	Rudnyánszky Gyula	László József.	Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Egészévre . . .	12 .			Debrecen, Csapó-utca. Telefon 275.
Vidékre Negyedévre . . .	5 .			
Egészévre . . .	20 .			

## Különös gusztus.

— május 18.

(gr.) Különös gusztust tanusítanak a magyar válság megoldásában a bécsi hatalmasságok. Az a szomorú, hogy e tekintetben nem állanak egyedül, mert ez a gusztus nem hiányzik Budapesten sem, sőt nyomait találjuk ott is, a hol legkevésbé van a helyén a szövetségelt ellenzék némely köreiből.

Ez a rossz izlés abban nyilatkozik, hogy a bécsiek összes igyekezete abban esomósodik ki, hogy árulóját keressék a magyar nemzet ügyének. Jól tessék megérteni: nem keresnek ott megbízható államférfiut, hogy ez aztán hiven képviselje a nemzet érdekeit, becsületes szívből eredő tanácsokkal oszlassa el a királyra erőszakolt épp oly hamis, mint veszedelmes felfogásokat, egyszóval a ki igazságos ügyet képviseljen és igazat mondjon. Az ilyen ember — hívják akár Bánffy-nak, vagy Kossuthnak és Apponyinak, akár pedig Andrássy-nak — az ő szemökben gyűlöletes alak megbízhatlan ember, hebehurgya politikus.

Az ilyen emberrel szemben a király ideges, az ilyenre haragszik, véle szóba sem akar állani. Az ő ábrándképük, álombeli alakjuk olyan ember, a ki nemzete ügyét elarolja, elveit feladja. Ők az ilyen tisztátalan jellemű állapotban leledző jó firmára szeretnék a válság megoldását ráutalványozni.

Furesa izlés bizony az, hogy a tisztességes, önzetlen és becsületes hazafiaktól irtóznak, ellenben — mondjuk ki ugy, a hogy van — kebiökre ölelnék, s az osztrák színű politikának éppen megfelelő, tehát magukhoz egyedül méltó és illő államfiúnak, a megtestesült „homo regius“-nak fogadnák el az elfeladót, a megalkuvót, az árulót.

Furesa kis épület pedig, a melyet a hazugságok ingatag alapjára helyeznek el! Elmossa az árvíz, elfújja a szél s aztán újabb támogatás, újabb toldás-foldás következik, végül pedig tessék az építést újra kezdeni, új alapokon és betetőzni új tetővel. Csakis szolid munka lehet tartós, akár az ipart, akár a politikát vegyük. Csakis becsületes közvetítő teremthet állandó egyetértést a király és a nemzet között. Csakis olyan közvetítő, a ki a nemzeti jogok alapján kíván építkezni és nem lép le arról az alapról, akár miként csalogassák, esábitgassák, vagy erőszakolják. Ezt a becsületes politikát pedig nem csak a nemzet, hanem az uralkodóház érdekei, biztos jövője követelik.

Mondjanak le végre valahára, ott a bécsi királyilakban arról a rossz szokásról, hogy Magyarországot csakis romlott politikával és még romlottabb politikussokkal lenetkormányozni! Olvassák meg a történelemből, hogy a mai, ugy is elég kínos bonyodalmak nem a legkínosabbak azok sorában, a melyeket ez a — gyöngén beszélve — rossz izlésű felfogás idézett elő! Madarat tolláról, uralkodást tanácsosairól lehet megismerni. Ez is megdönthetlen tanuság.

Az egyesült ellenzékéről azonban, a midőn azt állítják, hogy ennek körében is észlelhetünk rossz izlésű mozzanatok, nem tesszük fel, hogy bárminő elfeladással és árulással rokonszenveznék. Egyetlen áramlatáról sem állítjuk, hogy személyes becsvágyak kedvéért a szövetség megbontására, eredeti álláspontjának feladására vállalkoznék. Nem, ezt nem állítjuk, bár ezen körökben a rossz izlés másalakban nyilatkozik. A gyanúsításban, egymásnak elhamarkodott megítélésben s itt-ott talán némi féltékenykedésekben rejlik a hiba. Hát valjon jóizlés ez? Micsoda megnyugvást merítenek abból, hogy egy-egy vezérükről kerteléseket, külfőrezéseket tesznek föl? Hát szabad-e meggyanusítani, a ki hű bajtársa volt legnehezebb küzdelmeiknek? Lehet-e azzal együtt működni, a ki meggyanusítható? Hát ezzel hagyjanak fel, mert megbontják a nemzet bizalmát s különösen fölfrissítik Bécsnek és Tiszának azon már-már hervadásnak indult reményét, hogy az egyesült ellenzék elébb-utóbb összevész, telbomlik és kámforrá válik.

Bánffy reggel elutazott, Bánffy Bécsben járt, Bánffy még azon este mutatkozott a pártjában, Bánffy nem akarja elárulni utazásának célját. . . Ebből a hamis hangnemből dudáltak most az ellenzéki közlönyök, nem hallgatván el, hogy az ellenzéki vezérbizottágban is furesán tárgyalták az esetet. . .

Bizony szép dolog! Ugyan ösmerkedjenek meg végre egymással! Ösmerjék meg egymást jobban, mint eddig tették! Bizonyára meggyőződnek róla, a mit mi innen a távolból, elejétől fogva vallunk, hogy köztük áruó nincsen. Nem is lehet, mert azt különös számadás elé állítaná a nemzet! Ha Bánffy Bécsben járt, magán ügyeit intézte, ha pedig politikát csinált, az erős lendületet fog adni a kátyuba jutott törekvéseknek. Erről előbb-utóbb kiderül, hogy Bánffy tetteivel tényező a szó legnemesebb értelmében, nem pedig

holdvilágfaló, sültgalambot váró alanyi költő, a mely fajtából különben . . . találunk egyet-kettőt a nemzeti küzdelmek taborában!

## Politikai hírek.

**A dési mandátum.** A kir. Kuria második választási tanácsa ma d. e. folytattának a petíciónak a tárgyalását, melyet Dessewffy Aurél gróf kisebbségben maradt pártja adott be Dániel Tibor báró dési mandátuma ellen. A kérvényezők meghatalmazottjának és a védőnek replikái után Vavrik Béla elnök tudatta, hogy a Kuria határozatát e hó 22-én, hétfőn délelőtt 11 órakor fogja kihirdetni.

## A nagy válság.

— május 18.

Kétségtelen ma már, hogy a válság forduló előtt áll, mert a király Buriánt, — mint nekünk táviratozzák — tegnap Budapestre küldte, hogy az ellenzéki pártokkal kezdje meg a tárgyalásokat. Hogy a homo regius fáradsága eredményes lesz-e vagy sem, most még nem lehet tudni. Bécsnek a katonai követelések teljesítésétől való ridog elzárkózása éppenséggel nem enged arra következtetni, hogy a siker meg lesz egyhamar. *Burrián báró a király határozott rendelkezése folytán tegnap este Budapestre érkezett.* Ma megkezdí működését. Felkeresi a vezérférfiakat és megismerteti velük a király álláspontját, valamint azokat az engedményeket, a melyeket tenni hajlandó, hogy a válság ügye elintéztessék. Burián küldetésében van egy nevezetes mozzanat, a mely nem más, minthogy a korona a többség sorából óhajlja most már a kabinetet. Ugy látszik azonban, hogy ennek ellenértéke fejében semmiféle katonai engedményt nem kínálnak. A katonai követelések dolgában meg van szabva a határ, a meddig a király elmegy. Ez a határ a régi, a *kilences bizottság programja.* Ennél többet adni nem hajlandó. A mi Burián misszióját illeti, bécsi jelentés szerint semmiféle összefüggésben nincsen esetleges miniszterelnökké való kinevezésével. Az ő tevékenysége tisztára a puhatóldozás, a fonál keresés, a mely a kibontakozáshoz vezető utat elősegíti.

Arról is szó van, hogy az esetre, ha az új homo regius küldetése kudarcra végződik, mi lesz? Hát akkor előtérbe lép az ügyvezető miniszterium eszméje. Még pedig nem fenyegetésképen, hanem valóban ugy is lenne.

Burián érkezésében képviselői körökben szoros kapcsolatot találnak Bánffy Dezső báró tegnapi bécsi útja között. Semmi titkozatosság aines egyébként benne, sőt Bánffy-

nak bizalmasai előtt tett nyilatkozata szerint beszélt is Burriánnal. Sőt más forrás szerint Bánffy kihallgatáson is volt a királynál, hogy a kibontakozásra vonatkozó tervét előadja. Bánffy az önálló vámterület és a katonaezrednyelv alapján csinálta meg saját külön tervét, a melyet már a legközelebb a szövetkezet ellenzékkel is közölni fog. Ha elfogadásra alkalmas, akkor kétségkívül nagylépéssel vitte előre az ügyeket és az esetet igen rövid időn belül helyreáll a rend.

A politikai zűrzavarban tegnap már arról is beszéltek, hogy a király Bánffyt megbizta a kabinet alakításával. Ez a hír persze korai, annyira korai, hogy a milyen gyorsan jött, olyan gyorsan el is feledték.

Tisza István gróf ma már odahagyja geszti magányát. Feljön újra Budapestre egy kissé szétnézni. Mint kormánypartí résztől írják — az ő tévolléte alatt szüneteltek a mozgalmak, de a hogy ő ismét Budapesten lesz, kettőzött igyekezettel fogja folytatni azokat a tárgyalásokat, a melyeket legutóbbi kihallgatása után megkezdett. Tisza most már csakugyan menni akar, hogy a szabadelvű pártot feltámassza halottaiból. Érzik a jobb oldalon nagyon is, hogy erre égető szükség van és mint mondják — szabadkéz-zel akarnak érvényt szerezni a liberális politikának.

Kossuth Ferenc vámtarifatervezetéről sok szó esett tegnap. A vezérő bizottságban a tervezetet Bánffy Dezső ellenzi, mert ezzel elterelődnek a figyelem az alkotmányjogi válságtól. A legnagyobb alkotmányjogi vizsátság, hogy a Tisza-kormány még hivatalban van, először ezt a kormányt kell eltávolítani és a többségből alakult kormány vezetése mellett lehet csak a gazdasági kérdéseket tárgyalni és elintézni.

A képviselőház legközelebb csak a jövőhéten fog ülést tartani, még pedig a munkarenddel, a melyet a vezérő bizottság

hétfői ülésén megállapítottak. Ezen a héten a képviselőház mentelmi és kérvényi bizottsága tart ülést és tárgyalja a bejelentett eseteket.

A képviselők közül tegnap igen sokan elutaztak Budapestről. Zomborba Kossuth Ferenc és Justh Gyula vezetett egy husz tagu küldöttséget Zomborban ugyanis ma leplezik le fényes ünnepségek keretében a 13 aradi vértanu egyikének Schweidel Józsefnek szobrát. A leleplezési ünnepélyen Kossuth is beszélni fog. A képviselők e hét végére ismét visszaérkeznek a fővárosba, mert a vezérő bizottság ülést fog tartani.

## Egyház és iskola.

— A főiskolából. Tegnap délután a főiskolai ifjuság rendező bizottsága azokat a szegeket verte be a zászlórudjába, amelyek tulajdonosa a rendező bizottságot kérte fel erre. A pótünnepség, a város előkelőségeinek jelenlétében folyt le. Ezen ünnepély után tartották meg az ifjusági gyűlést, melyen a sok napirenden levő ügyek mellett megállapították az ifjuság felszentelt zászlója őrzésére, kezelésére és használatára vonatkozó szabályokat, a zászlóavatást rendező bizottság közbenjöttével. A gyűlés az esti órákban ért véget, határozatai közül a fontosabbak a következők:

A felállítandó debreceni protestáns egyetem javára az ifjak a legnagyobb melegséggel a zászlóavatási ünnep jövedelméből 2000 koronát szavaztak meg, a jövedelem többi részét a jogakadémiai és theologia akadémiai segítő egyesületek alapja javára osztották szét. Ez az összeg 5102 koronát tesz ki.

Elhatározta a gyűlés, hogy a százados Csokonai ünnepélyen tömegesen fog részt venni és ez alkalommal fogja az új felszentelt zászlót először használatba venni.

A kollégium oratóriumában elhelyezendő emlék tábla ügyében kimondták, hogy még ez évben felállítják.

## A próbaebéd.

— Akár urasági szakácsnő, akár nem, az mindegy! Hiszen mindegyik azt állítja, hogy tökéletes ebédeket tud főzni, de hogy azután hogyan üt be a dolog, az más kérdés! Az inasunk pedig felszolgálni sem tud tisztességesen! Izgatottságában vendégeink háttára önti majd a mártást! Nem — a fenségeket nem hívom meg ebédre! Meghalnék izgatottságomban! Hiába, az előkelő rokonságnak is vannak átkai.

— Valóban borzasztó! — sóhajtott a fiatal férj. — De mit csináljunk? A nagybácsik és nagynénik meghívásait viszonzni is kell néha!

— Én ezerszer jobban szeretném nagynénémet, ha nem kellene ebédet adnom tiszteletére! Oly nemes lélek s oly előkelő jellem, hogy azt hiszem, szeretetem sokkal többet ér neki, mint egy rossz ebéd.

— De hát miért kellene rossznak lennie annak az ebédnek? — Csináljatok egy kiváló, elsőrangú lakomát.

— Természetesen, de csak úgy, ha szakácsnőnknek tetszik elsőrangú ebédet főzni. Istenem! Istenem! Minden tudományomat és minden műveltségemet odaadnám egy kis főzési tudományért.

— Pedig kár lenne — szól hirtelen a báró. — Így is menni fog minden. Rendezzünk egy próbaebédet és ott majd meglátjuk, hogy mit kell másképpen csinálnunk. Egy próbaebédet, melyre csak azokat hívjuk meg, a kik előtt nem kell szégyenkezniünk, ha kozmás a leves, a spárpa nem puha, a

fagyalt nem fagyott meg és nem fog határozni, ha a kést, villát a földre, a peccenyét a vendégek lábára ejti György és ha baloldal helyett jobbról nyújtja a tálakat! Ennél a próbaebédnél tapasztaljuk majd, vajjon rendesen működik-e családi gépezetünk és hogy szétküldhetjük-e a meghívónkat a nélkül, hogy nevetségessé tennők magunkat.

Ez az ajánlat elragadott; ezelőtt is forrón szerettem férjemet, de fensőbbiségének emez újból való megnyilatkozása után még jobban belélszerettem.

A próbaebédhez meghívottak fölött hamar megegyeztünk. Legszébb írással írtam a névjegyeket X. báróhoz és Y. hadnagyhoz, kik szüelim házában igen gyakran fordultak meg, azonfelül férjemmel benső baráti viszonyban voltak.

G. E. és neje szívesen látják augusztus 10 ikén fél 2-kor, egyszerű ebéd.

Büszkén olvastam el újból a kártyákat. Mily kevés! Az első meghívónk!!

A nagy nap közeledett.

Nem kísérem meg érzelmeimet tolmácsolni. Hiszen embertársaim durva lelke meg sem értene, hajadon nővéreim még megvetőleg mosolyognának, hogy egy okos nő ily csekélység miatt így felizgatja magát! De ti, igen tisztelt háziasszonyok, kik egy ily első ebéd izgalmain már keresztülmentetek, velem éreztek, ugyebár?

A legény levetette uniformisát, felhuzta frakkját és oly kellemetlen arcot vágott hozzá, mely elárulta, hogy nagyon rosszul érzi magát benne.

A felkettő közeledett. Magam is igen

## IRODALOM.

**Kuruc bujdosó dalok.** Tegnap ezzel a címmel hangjegyzeteket kaptunk, a melynek szerzője dr. Matolcsi László. A füzet Endrődi Sándor és Matolcsi László szövegére írott négy gyönyörű kuruc nótát tartalmaz. A jeles zeneszerzemény Matolcsi László kiadásában jelent meg és ára 1 kor. 60 fillér. A kuruc dalok énekeire és zongorára vannak letelve.

## Tollhegyen.

Karcolatok.

— Május 18.

Tisza Kálmán felett dicsőenektől áradó emlékbeszédet tartott az Akadémia diszgyűlésén jó Vécsey Tamás. Éppen rosszkor. Most, a midőn ama szerecsétlen politika balvégzetét nyögjük, a melyet megkezdett az öreg Tisza s hál Istennek — befejezett már Tisza, a fiatal. Tisza ma még a napipolitikáé, föltétlenül dicsérni, megfélembeszéttelen ítéletet mondani fölötté szintén csak napipolitika, még pedig — *tapintatlan*. — Akadémiai nagy beszédet ne mondjatok, szobrot ne állítsatok a napiharcok embere fölött halála után legalább ötvenesztendeig. Ez legyen a szabály, ha azt akarjuk, hogy a történelem által még meg nem pecsételt ítélet ne szülje annak épen ellenkező hatását, mint a minőre céloztunk!

Báró Jósika Sámuel neve bukkan fel éppen most. Ő lenne hát kiszemelve *ideiglenes* miniszterelnöknek. Volt főispán... volt államtitkár... kinevezett főrend... Mind igen szép, csak hogy a válságot *elvek* alapján kell megoldani, e nélkül hijába akarja helyrehozni Jósika, a mit elbakalázott Pistika.

— Meddig tartasz még itt, hogy fekete posztóba vont lovai legyünk a politikák gyászszekerének?

izgatott kezdtem lenni, midőn hirtelen belép György.

— Asszonyom, én már semmit sem tudok belőle, a mire tegnap oly nehezen tettset megtanítani: sherryt szolgálni, a leveses tányérokat elvenni — a leveses tányérokat elvenni — leves — — —

— Az előételhez szükséges tányérokat az asztalra tenni! — segitettem neki.

— Az előételhez szükséges tányérokat az asztalra tenni — ismétlé a szerecsétlen oly buta arckifejezéssel, hogy a vér szinte megfagyott ereimben.

— Nem tudok már semmit! — És elkezdett sírni, mint a kis gyerek. Legszívesebben vele sirtam volna. De összeszedtem magamat.

— Ugyan ne sirjon már György! — szoltam hozzá legédesebb hangomon. — Mindent fölírrok magának. A cédulát tegye a felszolgáló asztalra és feltűnés nélkül nézzen mindig oda, ha valamit már egyáltalában nem tud. És ha utoljára egy kissé fonakul is megy a dolog az sem oly nagy baj! Hiszen ez ma csak próbaebéd!

A szakácsnő magánkivül volt a mikor a konyhába mentem és tudakozódtam, rendben van-e minden. Bátorralan kérdéseimre azonnal bátor válaszokkal felelt, úgy hogy tüstént elbocsátottam volna, ha nem következik a próba és az igazi ebéd.

Meg kell hagyni Teréznek, hogy az egyszerű ebéd-ből kitűnő elsőrangú ebéd lett. Csak az volt most a félős, hogy a kitűnő ebédből fog majd egyszerű-t csinálni.

György is minden tekintetben megfe-

Ezt kérdezte egy türelmetlen szélbéli Tisza miniszterelnöktől.

— Türelmetlen magadat! — felel neki Tisza, lehetsz te még paripája a diadal-szekeremnek is!

A szabadelvű honatya azonban nagyon vakarta az orrát erre a biztatásra, merthogy nem a kocsia a fődeleg, hanem az — abrak!

## NAPI HIREK.

### Az idő és a jövő.

— május 17.

Május közepe táján vagyunk. A tavasz hírmondó ibolyáit már szinte elfeledtük, nem-sokára az orgona meg a gyöngyvirág is a múlt virágaivá lesznek, miket legfőlegb me-legházakban meg préselt növénygyűjtemé-nyekben fogunk viszontlátni. Mennél több na-pot örül le a szüntelenül rohanó idő, annál közelebb jutunk a kalászatok érlelő nyárhoz, amely az idén különösen sok füstbe ment reménységért lesz hivatva kárpótolni a múlt évben sokat csalódott és szenvedett gazda-népet. A tavalyi szárazság keserű követ-kezményeit még ma is nyögi az ország. A drágaság még máigsem szűnt meg. Ha az idén is hasonló csapás érné hazánkat, akkor a nyomor véghetetlenül elbusító napjainak le-szünk részeseivé. Erre azonban — bizva a gondviselés igazságosságában — gondolnunk sem szabad.

A gazdasági év elég kedvezően indult az idén. A sokat rettegett, kritikus fordula-tokat hozó fagyos szentek napjai minden különösebb baj nélkül mentek el fölöttünk. Amíg Ausztriában jégverések is voltak, ná-lunk inkább csak a hűvösebbre fordult idő juttatta eszünkbe, hogy a Pongrácok, Szer-vácok és Bonifácok ülik nevéknepját.

Egy kelepécét tehát nagy szerencsésen kikereltünk volna. S ha május hó 25-ike, szent Orbán napja — mely ugyancsak réme a gazdáknak — szinte hasonló előzékeu-

velt. Hála tudásomnak, rövid, érthető írás-beli utasítást adtam neki az első üdvözléstől kezdve az utolsó pillanatig, a mikor hallga-tag meghajlással átvette a borralalót. Min-den komornyikot megszégyenített volna.

Rendben ment minden Magam is ked-ves és élénk voltam, mint azelőtt soha, any-nyira fellelkesített a siker. Vendégeink el-voltak ragadtatva és a legkellemesebb be-nyomással távoztak.

Csak egy eset szomorított el, a mely néhány nap múlva következett be.

A báró gyönyörű esekrot küldött: A kedves órák és kitűnő ebéd emlékére. Irtam neki egy köszönő-levelet, de egyszersmind szüleimnek is irtam, még pedig következő-képpen: Holnap végre meghihajtuk a fen-ségeket ebédre. Eleinte nem mertük meg-tenni, mert azt hittük, hogy a szakácsnő nem tud főzni, hogy a legény nem tud fel-szolgálni, de egy próbaebéd az ellenkezőről győzött meg. Igaz, hogy csak olyan vendé-geket hívtunk meg, a kik előtt nem kellett szégyelni magunkat . . . j stb.

Egy nappal később visszakaptam a levelet a következő megjegyzéssel:

Egy csalódással többet okozott nékem. De azért a legközelebbi cselédváltozás alkal-mával mégis felajánlom megjelenésemet egy próbaebédre!

Kiváló tisztelettel  
X. báró.

seget fog tanusítani, akkor legalább forma-ilag meg lesz nyugtatva a hagyományokban hívó nép a fagyok irányában.

Egyelőre néhány jótékonyan ható, esen-des esőre volna szüksége a termőföldnek, hogy a fejlődésben levő növényvilág felüdül-hessen s egészségesen fejlődhessék tovább.

Az időjósok me-gbizhatatlansága sok-kal nagyobb, hogysen igazán komoly em-ber bennök feltétlenül megnyugodhatnék s azért olyan gazdasági irulátásokról, amelyek semmiesetre sem csatlakoznak meg, beszélni sem lehet.

Attól azonban mégis meg a jóságos ég, hogy az idei nyár is fértelen szélsőséggel okozzon mérhetetlen károkat akár tartós szárazság, akár pedig folytonos esőzések révén, mert az ilyen folytatódó csapásnak szinte beláthatatlanul szomorúak volnának a következményei.

### Siketnéma fólvétele.

— május 18.

A „Siketnéma Gyámoltó Debreceni Egyesület“ az általa fenntartott intézet első osztályába a jövő 1905—906. iskolai évre 15 növendéket vesz fel. Fólvétel végett 7—10 éves koru, bármily vallásu és nemzetiségű, magyar honos siketnéma fiukért és leányok-ért lehet folyamodni. A kérvényt fentneve-zett egyesület igazgatótanácsához címzendő s folyó évi június hó 20-ig a siketnéma debreceni államilag segélyezett intézetének igazgatóságánál amlandó be. Személyes jelent-kezés nem okvetlenül szükséges, azonban, ha valamely növendékről csak fólvétele után tudódik ki, hogy siketnémaságán kívül valamely más, az oktatást akadályozó fogyatko-zásban is szenved, az intézetből eltávolítat-ik. Ezért kívánatos, hogy a szülők gyerme-keiket előzetesen az intézet igazgatóságánál bemutassák. A kérvényhez, mely összes mel-lékleteivel együtt bélyegmentes, — a követ-kező okmányok esatolandók:

1. Születési anyakönyvi kivonat;
2. a gyermek siketnémaságát igazoló tiszti orvosi bizonyítvány;
3. himlőoltási bizonyítvány;
4. hatósági kimutatás a családi és bir-tokállapotról;
5. egész segélykérés esetén szegénységi bizonyítvány, melyben kitüntetendő, hogy a gyermek eltartásáról és neveléséről, illetőleg az ezzel járó kiadások fedezéséről sem a szülők, sem a nagyszülők gondoskodni nem képesek;

6. ha önköltségesnek, vagy részben fi-zetőnek jelentkezik a növendék, kötelezvény arról, hogy szülei évenként — nyole éven keresztül — legalább 250 k. ellátási és 20 k. taneszközdíjat, illetőleg a vagyoni tehet-ségükhöz képest megajánlott tartásdíjhozjá-járulást pontosan megfizetik és gyermeküket a szükséges ruházattal ellátják. E kötelez-vény az illető községi előjáróság azon hite-les záradékával látandó el, hogy a magát kötelező kötelezettségének eleget tud tenni.

A 2. és 4. számú mellékletek számára csakis az intézet igazgatósága által díjtala-nul megküldött nyomtatvány-ürlapok hasz-nálhatók.

A felvett siketnéma nyole évi képzési idő alatt megtanulnak hangos szóval érthe-tően beszélni, írni, olvasni, számolni, vagyis mindazon ismereteket elsajátítják, melyek az életben való boldogulhatásra elengedhetle-

nül szükségesek. E mellett a leányok kenye-rüket megkeresni tudó varrónőkké képeztet-nek ki, a fiuk pedig az ipari pályára elő-készítettnek.

### Debreceni percc.

— május 18.

A nagyságához szobalányt hoz a cselédhur-culó. A csinos kis lány kecses bókot csap és be-mutatkozik:

— Van szerencsém magamat bemutatni . . . Csitri Marcsa, szervezett szobalány vagyok . . .

— No hát, az én háztartásom is ugy van szervezve, hogy nem vágyom szervezett cse-lédre, elég nekem a rendes lány is! Menjen Isten hírével!

Más nagyságához is visznek leányt. Nem tet-szik a hely. Sehogysem akar ott ragadni. Nagy a lakás, sok a szőnyeg, nincs az udvarban kut.

Ezalatt hazajön két szobaur. Nyalka jogász gyerekek. Felcsillan erre a szobacica szemé és hir-telen megszólal:

— Meggondoltam a dolgot! Mégis csak ma-radok!

Csakhogy a nagysága is átlát a szítán és ki-felé fordítja a leányzó szekere rudját.

Két kínai porcellán szobor van az állványon. Sári porolás közben leveri az egyiket.

— Mit csinált, az Istenért! riad rá a ház ur-nője. Eltörte ezt a szép porcellánszobrot! Hiszen ritkaság ez!

— Ritkaság volt? találja fel magát Sári. Ak-kor se baj, mert most a megmaradt darab még nagyobb ritkaság lesz.

Titulás Kiss József uram: Nizd csak, annyjukom, milyen vidáman mosolyog álma-ban ez a disztó!

I. Kiss Józsefné asszonyom: Az ám! Bizonyosan arról álmodik, hogy milyen pom-pás ize lesz neki kolbász alakjában! . . .

— **A Csokonai ünnep.** Az emlék-ünnep napja egyre közeledik s mindinkább kibontakozik az a fény és pompa, amely a nagy költő emlékét országosan körülveszi. A rendező bizottság közli velünk, hogy Cso-konai rokonai is eljönnek az ünnepségre. — Csokonai Vitéz Mihálynak, a költőnek nem maradt leszármazottja, sőt kérdés, hogy test-véröccsének ivadéka él-e. Azonban oldalági rokonok még nagy számmal találhatók, akik közül három is jelentkezett az emlékünnep vendégeül. Az első Csokonai Vitéz Mihály, most kolozsvári lapszerkesztő, különben deb-receni születésű, a második Csokonai Árpád pozsonyi állatorvos, a harmadik Csokonai Ferenc pénzügyminiszteri számtiszt. E két utóbbi feleségét is elhozza Debrecenbe, a család legfőbb büszkeségének szülővárosába. — Ezen kívül a következő felhívást kaptuk Felhívás Debrecen szab. kir. város közön-ségéhez. Folyó hó 21-ik napján Csokonai Vitéz Mihály halhatatlan emlékü lantosunk, városunk szülötte halálának százados évfor-dulóját üli a Csokonai-Kör. De ez az ünnep nemcsak a Csokonai-köré, nem is Debrecen városáé, hanem az egész magyar nemzeté. Ezekben a napokban az egész magyarság ide-figyel, az együttérzés nemes ihletével ide száll gondolatban, s szíve nemes lelkesültsé-gének hivatott képviselőit, a hazai irodalmi társaságok előkelőségeit elküldi, hogy az egész nemzet nevében, áldozzanak nagy lantosunk emlékezetének. Fogadjuk hát a nemzet lelkének, — irodalmának e hó

20-án városunkba érkező képviselőit ünnepi képpel, magasztosult kedéllyel, ölesön lobogó diszt az egész város, s ezeket a lobogókat kérjük hagyják mindaddig házaikon, míg ünnepségünk lezajlik.

— **A jog- és pénzügyi bizottság ülése.** Debrecen város jog- és pénzügyi bizottsága a legközelebbi közgyűlést megelőzőleg ülést tegnap délután tartotta meg. Vese Imre főjegyző elnöksége alatt. Az üléseken tárgyalásra került ügyek mind igen érdekesek voltak. A bizottság különben több hazafias határozati javaslattal lép a közgyűlés elé, a melyek országos jelentőségűek lesznek.

— **A debreceni polgárjog eltörlése.** Érdekes határozati javaslat kerül tárgyalásra a legközelebbi városi közgyűlésen. A városi jog- és pénzügyi bizottság javaslata az, a melyet arra nézve hozott, — hogy a debreceni tanyai ingatlanok forgalma között fenn álló ósdi „polgárjog” eltörlendő. Ez a régi szokás már erejét veszítette különben is, mert a bíróságok per esetén nem adnak rá semmit, de az eltörlésre azért van szükség, mivel az ingatlan forgalomnak sokszor akadályul szolgál.

— **Kölcsey Ferenc birtoka.** Nevezetes és nemesi család és egy hatalmas ósi birtok pusztulásáról kapjuk a hírt. Kölcsey Ferenc családjának a szeődemeteri Kölcsey családnak 1400 holdas birtoka, a melyen a költő emléktáblával jelölt szülőháza is áll, — eladásra kerül. Valamikor nevezetes ósokban gazdag viruló nemzetség volt a Kölcsey család, melynek egyik utolsó büszkesége a Hymnus költője. A birtokot Faludi Ignác bankbizományos most parcelláztatja s a szeődemeteri kisbirtokosok ötven éves törlesztésre vásárolják meg a költő földjét.

— **A főiskolai könyvtár jegyzéke.** A kollegiumi könyvtár névjegyzékének kinyomatását kérelmezte a minap a városnál az ev. ref. egyházkerület. A kérelmet a város a jog és pénzügyi bizottságnak adja ki, a mely 1500 kor. költséget javasol megszávozni a könyvtárjegyzék kinyomatására. Ez összeg csak úgy adatik ki azonban, ha a könyv a városi nyomdában készül.

— **Halálozás.** Elhunyt Kászonimpérfalvi Balási József földbirtokos, Szatmár vármegye törvényhatósági bizottsági tagja, életének 53-dik s boldog házasságának 25-ik évében. A megboldogultnak kihűlt tetemei folyó hó 18-án, délután fél 3 órakor fognak Értéktörvényesen a rom. kath. egyház szer-tartásai szerint beszenteltetni s ugyanott a családi sírboltban örök nyugalomra tétetni. Az engesztelő szentmise áldozat folyó hó 19-én, délelőtt fél 10 órakor fog Szaniszlón az Egek urának bemutatni.

— **Két hazafias határozat.** Most, hogy az egész ország forrongó lázas hangulatban van s lesi várja a politikai helyzet kialakulását, a törvényhatóságok maguk is sietnek egy-egy hazafias határozattal hozzájárulni ahhoz a nagy műhöz, a mely a jövő magyar államosság szilárd alapját fogja megteremtteni. Így Baja város 1848. március 15-ének nemzeti ünnepé váló törvénybe íratása ügyében intézett feliratot a képviselő-házhoz. Ezt a feliratot pártolás végett Debrecen is megkapta. Hevesmegye pedig az ismert felirat tárgyában kereste meg Debrecen. Mindkét dologban tegnap hozott pártoló javaslatot a jogügyi bizottság és pedig Hevesmegye átirata mellett azzal a megjegyzéssel, hogy Debrecen a t. Házhoz önálló feliratot fog intézni.

— **Debrecen tolonc ügyért.** Sopron vármegye nemrégiben feliratott intézett a belügyminiszterhez a tolonc ügy végleges rendezése tárgyában. A tolonc ügy ugyanis országszerte olyan elhanyagolt korlátok közé

van szorítva, olyan nyomoruságos, hogy a helyzet ebben az állapotban továbbra tarthatatlan. Ez indította arra Sopron vármegye, hogy felírjon a miniszterhez s a feliratot pártolás végett Debrecen városával is közölte. A város jogügyi és pénzügyi bizottsága tegnapi ülésén azt határozta hogy minden tekintetben hozzájárul az átiratban foglaltakhoz.

— **A város öreg kocsisa.** Kovács József régi hű eselédje volt a városnak. — Egész a kocsisságig vitte fel az esztendő hosszu sora alatt. Az öreg egy napja kivé-nült a munkából és így elkellett távoznia is a szolgálatból. Szegény ember azonban Kovács József. Irást adott be az okból a város-hoz, hogy tekintettel régi szolgálatára, valami kis kegydíj felével támogassa. A jog-ügyi bizottság méltányolta az öreg eseléd kérelmét és javasolni fogja, hogy kegydíjban részesítsék Kovács Jósikát.

— **Az ellenőrzési szemlék.** Aradmegye az ellenőrzési szemléknek október haváról novemberre való áthelyezése tárgyában felírt a honvédelmi kormányhoz. Ezt a feliratot Debrecen is pártolja és mindenben csatlakozik hozzá.

— **Hazafi Veray János betegsége.** A nemzet futó poétáján nem teljesült az a közmondás, hogy a kinek halálhírének költik, az sokáig él! Nem régen cáfolták meg halál hírének, most pedig halálos betegen fekszik. Hazafi Veray János ugyanis súlyos betegen került vissza a Rókus-kórházba, ahol Müller tanár osztályán fekszik. Az öreg kinos mell-bajban szenved, s bár a legjobb ellátásban részesül, állapota igen veszélyes.

— **Méhészek tanulmányutja Gödöllőre.** A Hajdumegyei Méhészegylet ezúton értesíti azon tagjait, kik e tanulmányutban résztvenni kívánnak, hogy a bármely kocsiosztályra érvényes feláru menetjegy váltás-ára jogosító igazolványok, megérkeztek és azok elismervény ellenében egyleti titkárunknál (fonciere iroda) a nap bármely órájában átvehetők. Indulás e hó 20-án este 10 óra 35 perckor. Miután a jegyek 3 hónapig érvényesek, a visszatérés kinek-kinek tetszésére bizatik. Jelentkezéseket korlátolt számban még mindig elfogad az egyt. titkár. El-nökség.

— **Dócy majális.** Kedves mulatság szokott lenni minden esztendőben a Dócy leányiskola növendékeinek majálisa, amely immár ismét elérkezik. A nagyerdei pavillon-ban tartják meg és pedig e hó 27-én. A magyar testvérek zenekara muzsikája mellett majd pompásan mulatnak az intézetbeli bájos högyikék a diák gavallérokkal, akik bizony az iskola sivár légköréből vágyva-vágyanak ki a szabadba, egy lecke felejtő vig napra.

— **Elengedett nyomdatartozás.** A műpártoló egyesület valami nyomtatvány készítéséből kifolyólag 170 koronával tartozott a városnak s kérelmet nyújtott be, hogy ezt az összeget engedjék el, mert az egyesület vagyoni állapotánál fogva nem tudják kifizetni. A jogügyi bizottság teljesítendőnek javasolja a kérelmet.

— **Kirándulás a Hortobágyra.** A Csokonai ünnepre érkező vendégek közül többen bejelentették abbeli óhajukat, hogy hétfőn kirándulást tennének a Hortobágyra. Ennek folytán úgy intézkedtünk, hogy hétfőn reggel 7—8 óra között külön vonat indul a Hortobágyra, vissza jönni pedig a délutáni rendes vonattal fogunk. A külön vonattal való utazás költsége (a jelentkezés mérvéhez képest) 3—5 kor. lesz. Akik helyből a kirándulásban résztvenni óhajtanak, szivesked-

jenek abbeli szándékukat velem levelező la-pon közölni. Szávay Gyula a hortobágyi bizottság ügyvivője.

— **Mezőgazdák figyelmébe.** Püspök-ladány község előjárósága átiratot intézett Debrecen város tanácsához, hogy Püspök-ladányban mintegy 200 olyan gazdasági munkás van, akiknek meg az aratási időre cséplési és kaszási kötelezettségük nincs. Ez a hír különösen a gazdákat érdekelheti, különösen azokat, kik mezei munkásokról még nem gondoskodtak. Mindennemű megkeresés Püspök-ladány község előjáróságához intézendő.

— **Debreceniek az országos torna-versenyen.** Ma a déli vonattal indulnak el a debreceni középiskolák sportkedvelő ifjai a budapesti országos tornaversenyre. 54—54-en mennek minden intézetből, a 20—20 tagu mintacsapattal együtt tanáraik vezetése alatt. A debreceni ifjakat a Nyár utcai elemi iskolákban szállásolják el.

— **A föld mágneses sarkán.** Londonból jelentik, hogy san-franciskói táviratok szerint Amundsen expedíciójának sikerült a föld mágneses sarkára eljutni. Amundsen norvég kapitány Hansen dán tengerészhad-naggyal és hat emberből álló személyzettel 1903. június 17-én indult el Krisziniából a Gion gőzhajón és az volt a terve, hogy 1907 vége előtt nem is tér vissza. Föltett szán-déka volt, hogy 1904-ben elérje a mágneses sarkot és ott egy esztendőn át tudományos megfigyeléseket tesz, azután folytatja útját és az 1905—1906 telet a Viktória földön tölti. — Hogy mikép érkezett a fenti hír Amundsen sikeréről, arról nem tesz említést a távirat.

— **Butor asztalosok értekezlete.** A butor asztalos mesterek tegnap délután az Iparos Otthon dísztermében értekezletet tartottak és megállapították maguk között, hogy a munkások követelésének megadásában meddig mehetnek. A tanácskozás eredményét a ma délelőtti békeltető tárgyaláson ismertetik a munkásokkal.

— **Műkedvelői előadás.** Jelentettük már, hogy a helybeli leikes iparos ifjak jövő hó 3-án a Margit fürdő villannyal világított dísztermében jóteknonyeü műkedvelő előadást rendeznek. — Ez alkalommal színre kerül Szigligeti Ede kitűnő népsziműve, „A cigány”. A szerepek jó kezekbe vannak letéve; a próbák már javában folynak s előreláthatólag igen fényesnek ígérkezik az előadás. A rendezőség élén Schaff János elnökkel, költséget és fáradságot nem kimélve buzgólkodik, hogy ez estét mindenkire nézve kedvessé és kellemessé tegye, s hogy a jelenlevők még hosszabb idő multával is örömmel gondoljanak vissza a kellemes estére. Az előadás tiszta jövedelme a helybeli siket-néma intézet javára fordítatik. Jegyek mátol kezdve kaphatók: Papp József cipész üzletében Csapó utca 47, Schaff Jánosnál a Koronában. Pigniecki Lajos fodrász üzletében, Hunyadi u., és az összes szereplőknel.

— **A temető virágai.** Megrovandó esunya dolgot követett el tegnap délután egy Sándor Ferencné nevű asszony, aki a Hatvan utcai sírkertben a sírokat akarta megfosztani a rajtuk viruló virágoktól. A kegyelet sértő asszonyt e munkájában meg-lepte Zong Lajos temető esz és bekísérte a rendőrségre, hol el fogja venni méltó büntetését.

— **Harakiriző asszony.** Biharvár-megye Vajda községében Juhász Mihályné, Szűcs Virág idegbeteg asszony felmetszette a hasát. A szerencsétlen asszony átvágta a beleit. Minden orvosi segítség hiába való volt. Két napi iszonyu kínlődás után tegnap meghalt.

— **A debreceni ácssegédek szak-egyletének** kebeléből alakult műkedvelő társaság e hó 27-én, azaz szombaton este a Margit fürdő disztermében, saját könyvtára javára műkedvelői előadással egybekötött táncvigalmat rendez. Kezdeté este 8 órakor. Előadják Tóth Edétől a „Falu rosszá“-t. Zenét Benci Sándor zanezara szolgáltatja. — Helyárak: I. rendű ülőhely 2 kor., II. rendű ülőhely 1 kor. 60 fill., III. rendű ülőhely 1 kor. 20 fill., Allóhely 60 fillér. A tánckedvelő ifjuság részére táncjelvény 60 fillérért váltható a pénztárnál. Jegyek előre válthatók: Laboncz István elnöknel, Farkas János jegyzőnel. Ferenci Sándor pénztárnoknál, Kapitány István ellenőrnél, a szakegylet helyiségében (Vár-utca 7. sz.) és az összes szereplőknél.

— **Ebre bizta a hájat.** Szabó József Csapó utca 56 szám alatti kereskedő megbizta Kiss Gergely napszámot az üzletében levő árucikkek árusításával, amit az annak rendje és módja szerint teljesített is, csak hogy az árukért befolyó pénzből egy bizonyos összeget elkezelt. A sikkasztó árusító ellen ezért tegnap a károsult fejelentést tett a rendőrségen.

— **Vigyázatlan kerékpáros.** Most hogy kitavasodott az idő, a verőfényes szép májusi napokban megkezdődött a sportolás. Különösen a biciklisták röpködnek tömegesen az utcákon. Egyesek nem nézve sem jobbra, sem balra eszeveszetten száguldanak és a gyalogszerrel járkáló halandónak ugyancsak kell ügyelni magára, nehogy valamiképpen keresztül gázoljon rajta kerékpáros aki vasparipáján sólyom madárnak képzeletét és mint ilyen elfelejti a figyelemzetet csemetét vagy a sípjával való kúrkorcolást. Szücs János János géplakatos segéd is ilyen repülést rendezett tegnap a Bercsényi utcán, miközben elgázolta Molnár István Bercsényi utca 50. szám alatti lakos Róza nevű 6 éves leánykáját, ki jobb lábán ennek következtében súlyos természetű sérülést szenvedett. A vigyázatlan kerékpáros ellen a rendőrség megindította az eljárást.

— **A hetes keserve.** Keserves ábrázattal állított be tegnap délelőtt a rendőrségre Erdős József Patay-telep 57 szám alatt lakó hetes, hogy panaszt emeljen azért a kegyetlen eszelekedetért, melyet véle Juhász Dávid a Kossuth utca 1 számú ház házmestere elkövetett. Valami dolga volt, ugyanis Erdősnek az udvarban és onnan kifelé menve, holmi szemét félét elpotyogtatott maga után, amiért a házmester nagy atyáskodással, de nem túlságos szeretettel megráncigálta a fülét, ami szörnyen ptyögösen esett neki, mert hát még a vér is kiserkent az érvényes markolás nyomába. De nem is elégszik meg azaz, hogy megbüntessék a vasmarku házmestert, a maga részére 10 korona fájdalom díjat követel Erdős József, ami bizony nem is sok az ilyen kedvtelésért.

— **Szökevény tanonc.** Salamon Lajos Turc Ugoosa megyei községi illetőségű kereskedő tanonc, már hetekkel ezelőtt megszökött gazdájától Cukermann Ignác medgyesegyházi kereskedőtől. Azóta összebolyongott néhány falut, várost míg nem a pénze elfogyott. Tegnap este a Piac-utcán megszólított egy rendőrt és arra kérte, hogy vezesse őt be a rendőrségre, mert pénze nincs és tovább szeretne utazni kényszerutlevéllel. Időközben azonban távirat érkezett a gazdájától, hogy a fiút a rendőrség szállítsa vissza hozzá és így a tovább utazásból természetesen nem lesz semmi, mivel Salamon Lajos valószínűleg valami csinyt is elkövetett a szökésen kívül.

— **Halálozások.** Az anyakönyvi hivatal halálozási osztályánál a következő halálozások jelentettek be: Arany Lajos ev. ref. 1 hónapos, Gara Ilona ev. ref. 10 hónapos,

Spitzer Sámuelné izr. 31 éves, Grünbaum Mór izr. 39 éves, Potocky István ev. ref. 5 hónapos, özv. Baranyai Ferencné ág. ev. 82 éves, Kiss István ev. ref. 8 éves.

— **Tolvaj hetes.** Már napokkal ezelőtt feltűnt Boross Mihálynak, a Széchenyi szálloda tulajdonosának, hogy a hetese trabucó szivarokat füstöl, de kérdezősködésére, hogy hol veszi azokat Király Sándor hetes gavalér nyugalommal és öntudatos büszkeséggel azt felelte, hogy a saját pénzéért hódol az uri passzióknak. Hanem a dolog mégis nagyon gyanús volt és kezdték a gentleman szolgát figyelemmel kísérni. Tegnap aztán rájöttek, hogy a pénztár fiókból, mely kulcs nélkül is könnyűszerrel kinyitható állanóan dóau pénzt szedeget ki és az urhatnámságra ebből telik olyan bőven. A ládája fenekén meg is találtak félretéve 13 koronát. — A tolvaj hetest átadták a rendőrségnek.

x **Félix fürdő télen.** A Félix fürdő ezelőtt télen a csend és némaság tanyája volt. Új bérlelője, Komzisk Alajos azonban most télen is eleven társaságot teremtett a fürdő épületében. Berendezte azt a téli szeszonzra is, s így a vendégek a fürdő gyógyító hatását egész éven át kényelmesen élvezhetik. Már az idén is, az első téli szeszonzban, számos vendége volt a Félix fürdőnek, a kiknek a névsorát itt adjuk. Január és február hónapokban a téli kurát állandóan igénybe vették:

Dumbrova Vazul tanár (Belényes), Stász Tódor tanár (Belényes), Kováts Ferenc és fia vendéglős (Nagyvárad) Major Ferencné és leánya kántor neje (Bikács), Bérczy Imre főszolgabíró (Elesd), Fazekas László műkerész (Geszt), Schönfeld Lipót hivatalnok (Nagyvárad), Kolibák Margit hivatalnok (Budapest), Varga Gyula iparos (Nagyvárad), Tarsoly Ferenc iparos (Nagyvárad), Molnár Antalné kereskedő neje (Nagy-Bánya), Zafir Lipót (P.-Perayés), Köpö János földbirtokos (Brassó), Bereczky Sándor vendéglős (Nagy-szalonta), Roxin József és neje körjegyző (M. Telegd), Lincinger Sándor körjegyző (Szakadát), Fodor Ferenc magánzó (H.-Dorog), Sztankay László hivatalnok (Szatmár), Bibeszkú Gusztáv földbirtokos (Mező-Telegd), Csúpe Jánosné erdővéd neje (Alpár), Kőrössi István háztulajdonos (Nagyvárad), Bungó Ferenc iparos (Debrecen), Ligeti Lajos magánzó (Makó), Fejes István földbirtokos (H.-M.-Vásárhely), Könyves Ferenc vámalenőr (N. Várad), Mandy János (Makó), Csutor József hivatalnok (B.-pest), Péterfi Gy. gazdatiszt (Brassó), Szücs Károly fogy. adó ellenőr (Nagy-Bánya.)

Ezenközben javában folyik az építkezés, a fürdőben diszes új szálló épült, a melyet május hó 15-én adtak át a forgalomnak, úgy, hogy a jövőben a közönség nem lesz kitéve annak a kellemetlenségnek, hogy ne kapjon szobát.

x **LETZTER JOZSEF** fényképészeti festészet és fényképnagyítási műterme Piac-utca 44. d. Ujjfalussy-ház. Állandó fényképképzés a műterem kapubejáratánál levő ki-rakatban.

x **Specialista** férfi, fiú és gyermek szalmakalapokban Fekete Jakab férfi divat kereskedő. Debrecen.

**Az Arany Bika kávéházban minden este cigányzene.**

## TAVIRATOK.

### Elhunyt kanonok.

*Esztergom, május 17.*

Boltizár József, az esztergomi érsekség főszékes egyházi káptalanának olvasó kanonoka, a Ferenc József-rend középkeresztese, myllassi felszentelt püspök-pápai trónálló, általános érseki helytartó, aranymiséis, római gróf ma rövid betegség után elhalt.

### Nayybeteg Barkóczy gróf.

*Sátoraljaihely, május 17.* Havik Barkóczy Endre gróf Andrássy Tivadar tegnapi temetésén nagy mérvűhűlést szenvedett, hogy ma súlyos beteg lett. Állapota annyira komoly, hogy Budapestről kellett orvost hívni hozzá. (Megjegyzendő, hogy Andrássy Tivadar gróf éppen a januáriusi választáson kisebbségben maradt gróf Hadik-Barkóczy Endre érdekében kifejtett agitációja közben kapta halálos betegségét. (Szerk.)

### Alagut Bécs mellett.

*Bécs, május 17.* A rosenbachtali alagut építésvezetőse jelenti, hogy a Karabanka-alagut első átfurása ma reggel 8 óra 50 percekor pontosan megtörtént.

### Az orosz forrongás.

*Ufa, május 17.* Szokolovszki vezérőrnagy, ufa-i kormányzó merényletnek esett áldozatul. A színházi előadás közben egy nyilvános kertben több revolverlövessel súlyosan megsebesítették. A tettes elmenekült. A kormányzó állapota, bár nem vesztette el eszméletét, nagyon veszedelmes. Szokolovszkit Bogdanovics helyettes kormányzó helyettesíti.

### A japán—orosz háború.

*London, május 17.* A Daily Telegraph jelenti Tokióból tegnapi: Az északi Koreában ismét fokozott tevékenységet látni. — 4000 orosz lépte át a Tumen folyót. Előőr-sük már Kilesuban van. A vladivosztoki hajóhad torpedónaszádait különböző helyeken látták a partokon. Az oroszok, tekintettel a japánok előrevonulására, a Poszjet-öbölbe megerősítéseket küldtek.

*Tokió, május 17.* A Niuesvangba szánt Ujceo Maru nevű gőzös, mely a Miaotao szigetekenél aknába ütközött, 15-én az Eliot-szigetekenél megfeneklett.

*Pétervár, május, 17.* Kronstadti lapjelentések szerint Birilev, a balti hajóhad főnöke tudatta napi parancsban a negyedik balti hajóhad parancsnokával, hogy a flottát jun. 14-én indulásra készen tartásák.

### Elfogott rablógyilkosok.

*Szolnok, május 17.* A tótyörki csendőrség ma elfogta Marosi rablógyilkost, a ki a minap Szolnokon kettős rablógyilkosságot is elkövetett. Kihallgatásakor büntársait is elárulta s a csendőrség azokat Molnár Nagy András és szeretője Szemellei Matild személyében elfogta. A bűnösök mindent bevallottak.

### A balkáni zavarok.

*Konstantinápoly, május, 17.* A szerb kormány kívánta ama readórbiztos elmozdítását, ki a monasztiri szerb konzuli attasé értéktárgyait lepecsételte.

A török hatóság avval vádolja a Monasztirban néhány nap előtt letartóztatott szerb tanitót, hogy Kragujevában fogva tartott Miesko neve bandafőnökkel összeköttetésben áll. A minisztertanács még nem döntött.

### Öngyilkos iparos.

*Karcag, május 17.* László Dániel asztalos mester tegnap hajnalban borotvával felmetszette hasát és dacára a rögtön alkalmazott orvosi segélynek, délután 5 órakor meghalt. Özvegye és hat árvája siratja

### Budapesti gabonatözsde.

(Déli zárlat.)

*Budapest, május 17.*

Buzakinálát javult, vételkedv mérsékelt. Tartott iránzat mellett 18,000 m. mázsá-

került forgalomba, változatlan áron. Egyéb gabonafélék tartottak. Idő: derült.

Buza áprilisra	17.92—96.
" májusra	16.56—58.
" októberre	00
Rozs áprilisra	13.48—50.
Zab októberre	13.74—76.
Tengeri áprilisra	11.60—62.
" májusra	15.46—48.
" júliusra	14.76—78.
" októberre	23.50—70.

## Törvénykezés.

### Háromszoros halálos ítélet.

#### A tápió szelei gyilkosság

— május 18.

A múlt év tavaszán rémes gyilkosság híre verte fel a pestmegyei Tápiószele község esendjét. Borgovits József vagyonos gazdaembert éjszakánként idején agyonverték a saját portáján. — A faluban azonnal megindult a szóbeszéd, s a gyanu Borgovitsnéra vetette árnyékát. Mondták, hogy az urát ő tette el lábálól, mert évek óta rosszul élt vele. A férj takarékos, szinte garasos volt, az asszony könnyelmű és költséges. Ez rontotta meg a házasságukat. A sötét bűn dolgában megindult a hivatalos nyomozat s ennek során kitudat, hogy a szóbeszéd nem volt alaptalanul való. Kiderült, hogy Borgovitsné 600 korona vérdíjat ígért Huszka András gulyásnak, ha elteszi a férjét lábálól. Huszka vállalta a feladatot s a feleségével egyetemben el is végezte. Az eset április 21-én este történt. Borgovitsné azon nap izent Huszkaékknak, hogy jöjjenek az eszelekedjenek. Huszka András és felesége el is mentek.

— Ma éjjel azt a tót-ot meg kell ölni, — sutogta Borgovitsné.

— Bizza csak ránk, — szolt az elvett múlt házaspár, amelyet a 600 korona csábított. Utóbb hazaérkezett Borgovits, s lefeküdt aludni az istállóban. Ugyanott tértek nyugodni Huszkaék is, de nem aludtak. A mikor látták hogy Borgovits mélyen alszik, Huszka fölkel, s revolverrel a fejébe lött Borgovitsnak. A sz.,rencsétlen ember föltá-páskodott.

— Jaj, végem van, — kiáltotta.

Erre Huszka meg kétszer beléje lött. Borgovits akkor is élt még, mire Huszka bottal fejbe vágta, hogy odabukott az istálló ajtóba.

Borgovitsné a konyhaajtóból nézte a rémes jelenetet, attól való félelmében, hogy az ura még mindég nem halt meg, rászólt a gyilkosokra:

— Ott van a tehén kötele, fojtsátok meg vele!

Huszkaék ezt is megtették.

A holttestet otthagyták ezután az udvaron. Huszkaék elmentek, Borgovitsné pedig lefeküdt aludni, mintha nem történt volna semmi.

A csendőrség letartóztatta Borgovitsné, Huszkaékát és Borgovitsné 17 éves Anna leányát, akit az a gyanu terhel, hogy be volt avatva anyja szörnyű tervébe.

A végtárgyalás a pestvidéki esküdtbíró-ság előtt folyt le a múlt év december elején. Borgovitsné azzal védekezett, hogy Huszkaék bujtották föl őt, hogy ne tőrje az ura bánás módját, Huszkaék védekezése pedig az volt, hogy Borgovitsné biztatta őket a tett elkövetésére. Az esküdtek Borgovits Józsefnét a gyilkosságra való felbujtásban, Huszka Andrást és feleségét a gyilkosság büntetésében bűnösnek mondták ki, ellenben Borgovits Annára kimondták a nem vétkest. A bíróság a verdikt alapján Borgovitsné, Huszkaékát és Huszkaékát halálra ítélte. Borgovits Annát ellenben fölmentette.

Az ítélet ellen bejelentett semmisségi panaszokat ma tárgyalta a kir. kuria II. bün-

nető tanácsa Sebestyén Mihály elnöklete alatt, előadóként Devich László szerepelt

Miután az előadó részletesen referálta a bűnpört, Dr. Weisz Ödön, Huszka András védője hosszabb beszédben indokolta meg semmisségi panaszát.

Végül Küchler Gyula koronaügyész-helyettes kérte a bíróságot, hogy az igazságnak szabad folyás engedtesse: Ezután a bíróság tagjai tanácskozásra vonultak vissza.

A Curia a semmisségi panaszt elutasította és a 3 szoros halálos ítéletet helyben hagyta.

#### § Sikasztó képviselőtestületi tag-

Ritkán bár, de kisebb helységekben is előfordulnak a pénzzel való bűnös manipulációk. Bizonyítja ezt Váradi Imre hajdusováti előjárásági tag esete. A derék polgár, aki a községi képviselő testület által a közmunkák kezelésével volt megbízva három esztendő alatt 371 kor. 80 fillért kezelt el lassanként az egyes lakosok által befizetett közmunka váltás pénzekből. Ugyanis előfordul, hogy a lakosság közül nagyon sokan egyéb elfoglaltság miatt nem végezhetik el a rájuk rótt közmunkát az ilyen esetben az illetők bizonyos kivetett váltásdíjat tartoznak fizetni. Váradi az ily módon befolyt összegekkel nem számolt el, hanem a saját céljaira fordította és használta fel. Hogy pedig bűnös tetteit elpálástolja az általa vezetett könyvbe a bejegyzést nem mint kész pénz fizetést, hanem természetben való leszolgáltatást eszközölte. Több mint 60 lakost károsított meg ilyen úton az enyveskező közhivatalnok. De hát rendszeren úgy szokott lenni, ahogy a közmondás is tartja. „Addig jár a korszó a kutra míg el nem török. A sikasztásra végre rájöttek és a vizsgálat természetesen nyomban megindult Váradi ellen, mely még mindig folyamatban van. Az ügyben kedden e hó tizenhatodikára tüzték ki a törvényszéki fő-tárgyalást, mely azonban még tegnap sem ért véget 127 szováti polgár volt a tárgyalásra beidézve, akik közül eddig 115-öt hallgattak ki, még 12-nek mára maradt a kihallgatása. A vád és védő beszédekre, valamint az ítélet kihirdetésére csak azután kerül a sor. A vádlott tagadja tettét és azt állítja, hogy a szóban forgó pénzeket nem mind ő szedte be, hanem Szörnyü Sándor és Kiss Mihály községi szolgák is segédkeztek ebben. Szörnyü és Kiss elismerik, hogy ők is eszközölték a pénzbeszedést, de mindannyiszor a Váradi kezeihez szolgáltatták a pénzt. Egyébiránt a kihallgatott tanúk val-

lomása igen terhelő a vádlottra. Elítéltetés tehát minden tagadása mellett is biztosra vehető.

§ **Megverekeedett a rendőrrel.** Nagy szakálu öreg Zsidó ült tegnap a vádlottak padján. — Grünfeld Abrahám Hadház város-kebeléből hatóság elleni erőszak vétségével volt vádolva, azért, hogy a múlt évi szeptember havi hadházi országos vásár alkalmával tetteleg bántalmazta Rezes László városi rendőrt. Az affért vásárok alkalmával szokásos, hatalmas legényháboru idézte elő, melyet a mozgósított rendőrség és csendőrség közös erővel igyekezett elfojtani. Ezen közben történt, a látványra összecsdült néptömeg oszlatása alkalmával, hogy az öreg tincses honpolgár, aki szintén szemlélője volt a csatának összetűzött Rezes rendőrrel, aki váltig biztatta, hogy menjen az utból, miután pedig nem használt neki a szép szó, hát egy kicsit hasba zöcskölte, ami nagyon súlyosan esett az izraelitának. Ezen érzemény hatása alatt aztán viszonzás-képpen cefetül szájon törülte a rendőrt. A nagyobb veszedelem azonban csak most következett igazán, mert a rendőr erősebb lévén, megragadta Abrahám polgártársat és amugy magyarosan lebillentette a földre. A furesa csak az a dologban, hogy a párviadalban Grünfeld Abrahám huzta a rövidebbet és mégis ő lett bepanaszolva a törvényszéknél. Nem is mulasztotta el ezt megjegyezni a tárgyaláson és emellett bizonyított még a tanúk vallomása is. — Ambár Rezes László egyre azt hangoztatta, hogy ő nem bántotta az izralitát egy ujjal se, a törvényszék nagyon gyanakodva fogadta ezen állítását és felmentette a vádlottat.

## Hirdetmény.

Alulírott, mint a debreceni kir. közjegyzői kamara 591—1904. számú rendelvényével hivatalból kirendelt kir. közjegyző helyettes közhírré teszem, miszerint Tóby József debreceni lakos birtokos által, Gólya Imre nagypacali lakos részére állítólag annak megrendelésére a hajdúvámpécsi állomásoni átvételre szállított tizennyolc métermázs napraforgóolaj 1440 korona értékben, melyet rendelő átvenni vonakodott folyó 1905-év. május hó 23-án (huszonhárom) délután 2 órakor a hajdúvámpécsi vasúti állomás raktárában közjegyzői közbenjövettel, a legtöbbet ígérőnek elárvereltetni fog.

Decrecen, 1905. május 17-én.

Dr. Sárny Bertalan,

Balogh Géza volt debreceni kir. közjegyző helyett, debreceni kir. közjegyzői kamarai —1904. számú rendelvényével kirendelt kir. közjegyző-helyettes.

## Nyiló virágok, csokrok, koszorúk,

Legbiztosabb és legjobb **vetemény** és **virágmagvak**at, **gyümölcsfák**, **diszcserjék**, **gömbákácfákat** és más kertészetbe vágó növényzetet csakis

**Paczelt János**

műkertésznél.

**Kossuth-utcai mag- és virágkereskedésében kaphatók.**

**Debrecenben.**

Olcsó ár és pontos szállítás biztosított.

Védjegy: „Horgony”.  
**A Liniment. Capsici comp.,  
 a Horgony-Pain-Expeller**

**példéka**  
 egy régiónak bizonyult háziszor, mely már több mint 35 év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult köszvényél, oszónál és meghűléseknel bedörösléskeppen használva. Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatosak legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, amely a „Horgony-védjegyű” és a Richter zéjegyűvel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben 80 fillér, 1 kor. 40 f. és 2 korona és úgyszólván minden gyógyszerertárban kapható. — Főraktár: Török Iósef gyógyszerésznél, Budapesten. Richter Gyógyszertára az „Arany oroszlánhoz”, Prágában. Előre bethr. 5 neu. Mindennapi szétküldés.

**DONOGÁN ÉS SOMOSSY**

Debreen, Kistemplombazár.

Menyasszonyi kelengye

Női divat

Külön szőnyeg osztály.

●●● Fügönyök ●●●

!●●● Agy- és asztalterítők ●●●!

●●● Linoleum ●●●

**Óriási raktár**

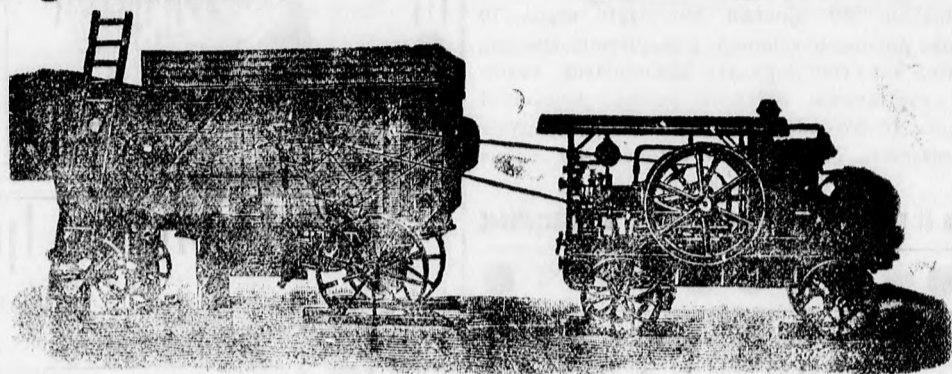


**Kitűdő értéke**  
 van a rohtsi víznek, a Tempel és stiria források páratlanok Remek gyógyvíz. Felvilágosítás szívesen. — Kapható:  
**Hoffmann Józsefnél,**  
 Budapest, Báthory-utca 8. szám

**„M A Y E R” gépgyár**

vas- és fémöntöde részvénytársaság **SZOMBATHELY.**  
 Raktár: Budapest, V. Lipót-körut 15 szám.

Készít mindennemű  
 Gazdasági gépeket, kiténő szerkezetű Benzin- és szívó-gázmotorokat 1-50 lóerőig.  
**Benzin-motoros cséplőkészletek**  
 Legolcsóbb üzem! Tűzveszély kizárva!



**Malomépítészet** Új hengerekkel minden szakmába vágó gépek gyártása műalmalmi berendezések.

**Különlegesség** Legújabb szerkezetű csavaros és szabad. kir. víznyomású borsajtók.

**Osborne D. M.-féle** világhírű amerikai arató és kaszáló gépek magyarországi kizáró agos képviselősege.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve. \* Kivánatra ingyen és bérmentve külön költségvetést ingyen.

**S T O O S Z**  
 Elsőrangú Klimatikus gyógyhely,  
**hidegvíz-gyógyfürdő**  
 (Abauj-tornamegye).

fekszik 650 méterre a tenger színe fölött, fenyvesek között, a szelek ellen teljesen védett völgyben Klimája enyhe, levegője tökéletesen pormentes, sétánya gonozottak, ivóvíze páratlan és tavaszi meg őszi időjárása kellemes. Az észszerű **hidegvíz gyógymód, villamosítás, massape és tejgyógymód Czifrusz Dezzó dr.** királyi tanácsos (ki télen San-Remoban gyakorló orvos) felügyelete alatt alkalmaztatnak.

A szobaárak igen mérsékeltek. Az ellátás kiténő és olcsó **Az elő és utóidény** alatt jelentékeny árleengedés.

Fürdőúvad majus 15-től szeptember 30. — Posta-távirda helyben. Vasuti állomás **MECENZÉS.** — Kimerítő prospektust kívánatra küld.

**a fürdőigazgatóság**

**A nagyérdemű hölgyközönségnek becses figyelmébe**

Van szerencsém nagybecsű tudomására hozni, hogy a székesfőváros legelsőrangú ruhaszövet és selyem áruházának

**Szénássy Gyula cégnek**

helybeli képviselőjét sikerült megnyernem. Ennek folytán azon kellemes helyzetben vagyok, hogy a nagyérdemű hölgyközönség **rendkívüli kényelmére** föntaevezett cég országszerte híres, mindenkor a legutolsó divatu és e mellett igen jutányos áru dus választékával a cég **összes mintáival — szövet és selymek —** kívánatra azonnal szolgálhatok és így becses megrendelése esetén a kiválasztandó áru már **48 órán belül** birtokába juthat.

Megjegyezni óhajtom, hogy a szövetek és selyemárak **árjai** nemesak hogy ugyanazok, mint a hogy azokat Szénássy Gyula cég Budapesten árusítja, hanem a megrendelt áru **minden költség és portómentesen házhoz lesz szállítva.**

Megtisztelő felszólítására az összes szükséges mintákat megtekintés végett a legnagyobb készséggel becses rendelkezésére bocsájtom s vagyok b. megrendelésének örömmel elébe nézve s mindenkor a legpontosabb kiszolgálásról előre is biztosítva.

Teljes tisztelettel:

**ROTT L. divatterme,**  
 Piac-u. 32. sz., Szedlák és Vámos-ház.

## Félix gyógyfürdő Nagyvárad mellett.

Európa leggazdagabb kén-só hévíz-forása 49° C. 17 millió liter napi mennyiség, a kén-savas sókban gazdag és hidrogént is tartalmazó hévíz Javalva van fűrdő alakjában **Csuzos és kőszvényes bántalmaknál**; esontörések, ficamodások után, Idegzsábkánál, (ishiyas) bőrbajoknál. **Női betegségek**nél: idült méh- és petefészek-gyulladások, méhnyak, medencebeli sejtiszóvetlob és izzadmányoknál, idült veselőknél, Bright-kórsib. **Ivógyógyászati** alakjában pedig idült gyermekbántalmaknál, makacs székrekedésnél, vese-kőveknél, a máj- és epehólyag betegségeinél.

### Sárgaság- és epeköveknél meglepő gyógyhatás.

Hét szállójában 200 ujonnan butorozott szoba, 70 holdas park, gondozott sétautak, gyógyterem, étterem, tennispálya könyvtár, regényes kirándulások, vasútállomás, posta, távirat, helyközi telefon, hétezerrel több állandó fürdővendég, 50,000 kiránduló, gyógytár állandó fürdőorvos. Teljes penzió október 1-től május 1-ig, napi 6-8 korona.

Egész éven át nyitva. Prospektust küld a fürdőigazgatóság

### Kiadó bolthelyiségek és lakás.

A báró Podmaniczky Gézáé tulajdonát képező **Széchenyi-utca 1. számú** házban az átalakítás illetőleg újépítés befejezése után 1905 nov hó 1-től több bolthelyiség raktári mellékkelhelyiségekkel **egy modern emeleti utcai lakás**

**kiadó.**

A bolthelyiségek már október hó elején elfoglalhatók.

Felvilágosítással szolgál a kiadóhivatal.



A Dr. BORSOS-FÉLE

## HAJSZESZ

teljesen **ártalmatlan** növényi anyagokból készült hajerősítő, mely kiváló eredménnyel használható úgy a **hajhullás** vagy a **hajvégek megtörése** és széthasadozása, mint a fej **elkorpásodása** vagy a haj **molyosodása** ellen.

A haj növést előmozdítja. Legjobb **óvszer** a hajbetegségek ellen. Sem a fejbőrt, sem az ágyneműt **nem piszkolja.** — **Hatása biztos!**

Egy üveg dr. Borsos-féle **HAJSZESZ** ára **1 korona.** — **Kettős (nagy) üveg 2 korona.**

Készítő hely:

**MIHALOVITS J.** gyógyszerháza Debrecen.

## Debreceni Ipar és Kereskedelmi Bank

DEBRECEN, (Iparbankudvar.)

**Értékpapírok** vétele és eladása.

**Sorsjegyek** eladása készpénzért és részletfizetésre.

**Előlegek** értékpapírokra, sorsjegyekre, ékszerekre.

**Szelvények** beváltása.

**Sorsolások** költségmentes megvizsgálása.

**Ércpénzek** vétele és eladása

**Pénzbetétek** kamatozása.

**Váltóra** hiteinyújtás.

**Osztálysorsjegyek föelárusítója.**

**JELZÁLOG-KÖLCSÖNÖK FÖLDRE vagy HÁZRA**

a legelőnyösebb feltételek mellett.

# Aláírási felhívás

## a „Tiszavidéki Mezőgazdák Szövetkezetének” megalakítására.

Hazánk mezőgazdasági viszonyainak helyzete az utóbbi években annyira kedvezőtlené vált, hogy ma már nem elegendő, ha a gazda szakszertű, lehetőleg belterjes gazdálkodással igyekszik jövedelmét gyarapítani, hanem arra is nagy súlyt kell fektetni, hogy terményének értékesítésénél a lehető legmagasabb napi árakat érje el és a gazdasághoz szükséges beszerzéseit lehetőleg jutányosan eszközölje.

Terményeink értékesítésénél tehát az a termelő célja, hogy a fogyasztókkal lehetőleg közvetlen érintkezésbe jusson.

Különös fontossággal bírnak ez irányban épen a magy. kir. kirendelt, m. kir. honvédség és cs. és kir. közös hadsereg részére történendő szállítások

Ugy ezen, mint az alább felsorolt célok elérése végett elhatároztuk a „Tiszavidéki Mezőgazdák Szövetkezetének” megalakítását.

Régi közszükségletet van hivatva betölteni a szövetkezet. — *Céljai a többek között:*

a) **termény beszerzése, eladása** bizományképen és a terményszállítási vállalatok minden ágazatának felkarolása.

b) **raktárházak létesítése**, lehetőleg állami kedvezményekkel és a szövetkezet tagjai részére **hitelnyújtás** a rendelkezésre álló eszközökhöz mérten.

c. a gazdaság és gazdasági iparhoz szükséges termények **vetőmagvak** és **gépek, gyártmányok** és más a gazdák szükségletét képező cikkeknek **közvetítése.**

d) iparágak, sertéshizlalda és kiviteli piac létesítése érdekében a szükséges lépések megtétele, **biztosítási ágazat** létesítése a gazdaság körében stb.

e) **gőzeke beszerzése** és annak megfelelő bérösszeg ellenében kikölcsönzése.

**Egy üzletrész 100 koronában** állapítatik, ez összegből 50 korona az alakuló gyűlés megtartása után 30 nap alatt, a másik 50 korona pedig további 30 nap alatt fizetendő be. A tagok csak a jegyzett üzletrész erejéig felelősek. A jegyzett összegek befizetése a „**Debreceni Hitelbank Részvénytársaságnál**” történik; ugyancsak ez intézetnél vagy bármely alapítónál jegyezhetők az üzletrészek is.

A Debrecenben tartandó „alakuló közgyűlésre” a szövetkezeti tagok külön értesítő útján fognak meghívotni. Debrecen, 1905. május havában.

**Alapítók:** Rickl Antal, a debreceni gazd. egyesület elnöke, Berger Mór, Király József, Forrai Ernő, Bilkei Kövesdi Imre, Rosinger Lajos és József, Dr. Abrahám Dezső, Gyémánt Samu, Fisch Lajos, Rosenfeld Salamon, Csanak János, Kenyeres Károly, Gerébi Pál, Mendel Jenő, Tóby József, Gara Alajos, Király Gyula, Nagy Jakab, Ungváry József.